BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 336 Vineri 9 Decembrie 1938

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

12 Pagini P I I I I

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Grâu pentru regiunile lipsite

De îndată ce au fost confirmate oficial rezultatele slabe ale recoltei de porumb din anul acesta, compensate însă, din fericire, printr'o excepțională producție de calitate și cantitate a grâului, am formulat aci dezideratul, ca autoritățile să înlesnească pe scară cât mai întinsă înlocuirea, în consumul intern, a porumbului și mălaiului prin grâu si făină de grâu.

Această măsură, adoptată, în intenția noastră, ca temei normativ mai ales pentru operațiunile de aprovizionare a regiunilor cu producție deficitară de porumb, trebuia să găsească în această direcție o largă și binevenită aplicare. Cu atât mai mult, cu cât importantele stocuri de grâu, achiziționate dela producători de unitățile cooperative din toată țara și ținute la dispoziția Institutului național al cooperației, ofereau cu prisosință cantitățile necesare completării lipsurilor din acele regiuni.

In favoarea acestei măsuri pledau toate interesele, în primul rând acela de a pune la îndemâna populației lipsite un produs alimentar de o valoare nutritivă incomparabil mai urcată decât a porumbului și în al doilea rând, interesul de a spori disponibilitățile noastre de porumb destinate exportului, într'o conjunctură a pieții mondiale, care face și azi ca acest produs să fie mult mai căutat decât grâul și la un preț mult mai urcat decât al acestuia.

Departamentele noastre economice au cântărit ideea în balanța acestor juste considerațiuni și satisfacția noastră a fost deplină, când am putut lua cunoștință de hotărîrea recentă a delegației economice a guvernului de-a aproviziona cu grâu, în loc de porumb, regiunile lipsite, deschizând și creditele necesare în acest scop.

Aplicarea acestei măsuri înseamnă, practic, după cum am spus, mai întâi un câștig de sănătate asigurat populației lipsite, prin alimentarea ei la timp cu un produs mai hrănitor decât mămăliga și, în al doilea rând, un câștig pentru balanța comercială și pentru economia țării, căreea i se dă putința unei valorificări mai ușoare și la prețuri mai ridicate a prisosurilor de porumb, fără sacrificiul considerabil acordat de stat la exportul grâului, prin mijlocirea primei de export de 13% și a celorlalte avantagii tot atât de importante.

T. ROMANAȚI

CASĂ LA ȚARĂ

Înțelegerea balcanică

Intrunirea șefilor de stat major ai țărilor Înțelegerii balcanice a fost un nou prilej pentru manifestarea realei și profundei solidarități ce există între cele patru puteri aliate și pentru afirmarea nestrămutatei lor hotărîri de a întări acțiunea lor constructivă, atât pe planul intereselor propriei lor securități, cât și pe planul internațional al păcii europene.

De la alcătuirea ei, Înțelegerea balcanică, prin însuși actul ei constitutiv, a afirmat dorința țărilor care o compun de a colabora în mod leal cu toți vecinii lor, de a asigura în această regiune balcanică, cu un trecut atât de zbuciumat, o pace cât mai temeinic așezată și de a aduce contribuția lor fecundă idealului de pace europeană. Înțelegerea balcanică nu pune nici o condiție exclusivistă pentru celelalte țări balcanice. Singura condiție, care constitue însă obiectul însuși al existenței ei, era respectarea intangibilității frontierelor actuale ale fiecărui stat balcanic. Salvgardarea teritoriului național a fost dela început comandamentul politic al Înțelegerii balcanice, legătura între statele componente și condiția sine qua non față de celelalte state balcanice. Erau atât de firești acest comandament și această condiție, încât în desvoltarea ei, Înțelegerea balcanică a căutat să stabilească o cât mai strânsă colaborare între cele patru țări, atât pe teren politic cât și pe cel economic și pe cel militar. Această colaborare a fost însă necontenit insuflețită de dorința vie de a stabili în Balcani o eră statornică de pace prin crearea unei atmosfere de destindere. Ferită de orice intenție agresivă, lipsită de orice veleitate asupra bunului altuia, Înțelegerea balcanică a constituit dela început nucleul în jurul căruia erau chemate să se adune toate țările binevoitoare și hotărîte să renunțe la orice revizionism teritorial și să pornească cu sinceritate pe calea colaborării pacinice. Grație acestui spirit conducător al acțiunii Înțelegerii balcanice, s'a putut ajunge acum în urmă la acordul de la Salonic încheiat cu Bulgaria.

„Unirea este aceea care face forța noastră" — a spus d. Metaxas, primul ministru grec. Această afirmare conține tot secretul evoluției politice a Înțelegerii balcanice. Unirea însuflețită de intențiuni pacinice, dar hotărîtă și vigilentă în ce privește teritoriul național, a asigurat pacea în Balcani și de menținerea ei, de întărirea ei, depinde desigur viitorul în această regiune europeană.

„Suntem însuflețiți de dorința de a întreține relațiuni cu toți vecinii noștri și nu ne gândim să dorim lucrul altuia", — a spus d. Metaxas. „Dar, — a adăugat d-sa, — în acelaș timp țările În-

(Continuare in pag. 2-a)

Un aspect al „cartierului am basadelor" din Washington după zăpada de zilele trecute

SCRISORI DIN LONDRA

Privire asupra situației generale

de AUGUR

Londra, Decembrie

D. Daladier a învins. Mai de grabă Franța a învins pe turburători. In adevăr, cât trebuie să se cramponeze acești oameni de putere, încât să îndrăznească să săvârșească crima de les-democrație: proclamarea unei greve generale, în împrejurările actuale. Când acest mijloc de a face presiuni asupra guvernului a fost încercat în Marea Britanie, în 1926, a dat faliment după o luptă de nouă zile. In Franța, greva generală a fost înfrântă, înainte ca ea să fi început. Aceasta dovedește cât de inoportună a fost socotită chiar de massele muncitorești.

Acum, când politica internă a Franței se îndreaptă spre o potolire, cel puțin temporară, să profităm de acalmie, ca să examinăm situația europeană.

La Roma, se anunță vizita d-lui Chamberlain și a lordului Halifax. Scopul acestei întâlniri a miniștrilor britanici cu Ducele e de a căuta mijlocul, în ciuda vicisitudinilor, pentru continuarea politicii de potolire în Europa. Socotim că vizitatorii se vor întreține, deasemenea, cu gazda lor, despre încordarea relațiilor dintre Italia și Franța. Căci, în chestiunea unei stabilizări mediteraneе, Marea Britanie nu poate înainta, firește, fără a nu avea Franța alături de ea. Am voi să cunoaștem adevăratul motiv al manifestațiilor demonstrative auzite la Roma, atunci când contele Ciano a expus în Cameră politica externă a Italiei. A cere, în modul acesta, compensații pentru Italia în Tunis, în Maroc și chiar părți din teritoriul Franței, își poate găsi explicația sau în faptul că aceste manifestații exprimă o stare sufletească, sau că au fost făcute spre a crea o bază de tocmeli pentru viitoarele conversații. In primul caz, firește, nu-i nimic de făcut pentru moment. Sfatul care se poate da

(Continuare în pag. 2-a)

Incident între Polonia și Danzig

Danzig, 6 (Rador). — *Corespondentul agenției „Havas" transmite:*

„Danziger Vorposten" se ocupă în numărul de Marți de un incident produs între Polonia și Orașul Liber în legătură cu patru mărci poștale ce urmează a fi emise pentru Danzig de către administrația polonă a poștelor cu prilejul comemorării celei de a 20-a aniversare a renașterii Poloniei.

Ziarul național-socialist din Danzig crede că aceste timbre tind să atribue Orașului Liber un caracter polonez.

Guvernul din Danzig se pare că a atras atenția Poloniei asupra acestui lucru printr'un memoriu în care cere retragerea mărcilor.

„Danziger Vorposten" afirmă că răspunsul polonez nu a satisfăcut Senatul din Danzig, care ar fi declarat că „își rezervă dreptul de a trage toate consecințele necesare".

Prințul Regent Paul al Iugoslaviei a sosit la Paris

Paris, 6 (Rador). — *Prințul Regent Paul al Iugoslaviei, în drum dela Londra spre Belgrad, a sosit Marți la Paris.*

La ora 20 Prințul Regent a avut o întrevedere cu d. Bonnet.

Prințul Paul va fi Miercuri la amiază oaspetele la dejun al d-lui Lebrun.

Declarația franco-germană a fost semnată Marți la Paris

Cele două guverne recunosc frontierele actuale dintre țările lor, ca definitive

Paris, 6 (Rador). — Declarația franco-germană a fost semnată de d-nii Bonnet și von Ribbentrop la ora 15 și 54 minute.

Solemnitatea semnării s'a desfășurat în celebrul salon al orologiului dela Quai d'Orsay.

Iată textul documentului:

„D. Georges Bonnet, ministrul afacerilor străine al Franței și d. Joachim von Ribbentrop, ministrul afacerilor străine al Germaniei, lucrând în numele și din ordinul guvernelor lor, au convenit asupra celor ce urmează cu prilejul întâlnirii lor la Paris în ziua de 6 Decembrie 1938:

1. — Guvernul francez și guvernul german împărtășesc cu totul convingerea că relațiile pașnice și de bună vecinătate dintre Franța și Germania constituiesc unul din elementele esențiale pentru consolidarea situației din Europa și pentru menținerea păcii generale.

Ambele guverne vor folosi în consecință toate puterile lor spre a asigura desvoltarea relațiilor dintre țările lor în acest sens.

2. — Ambele guverne constată că între țările lor nu rămâne în suspensie nici o chestiune de ordin teritorial și recunosc solemn ca definitivă frontiera dintre țările lor astfel cum este actualmente trasă.

3. — Ambele guverne sunt hotărîte, sub rezerva raporturilor lor speciale cu terțe puteri, să rămână în contact asupra tuturor chestiunilor ce interesează amândouă țările și să se consulte mutual în cazul când evoluția ulterioară a acestor chestiuni ar risca să ducă la dificultăți internaționale.

In temeiul celor de mai sus, reprezentanții amberor guverne au semnat prezenta declarație care intră imediat în vigoare.

Făcut în dublu exemplar în limba franceză și germană".

Georges Bonnet
von Ribbentrop.

Paris, 6 Decembrie 1938.

IN PAGINA 9-a:
Solemnitatea dela Quai d'Orsay. — Declarațiile d-lor von Ribbentrop și Georges Bonnet și comentariile în legătură cu importanța acestui eveniment.

Incheierea acordurilor comerciale româno-italiene

Roma, 6 (Rador). — Presa italiană publică la loc de frunte știrea asupra încheierei acordurilor comerciale și financiare dintre Italia și România, atribuindu-le o deosebită importanță.

Ziarele reproduc pasagii numeroase din discursul pronunțat de d. Mitiță Constantinescu, ministrul economiei naționale, cu ocazia semnării acordurilor și în care d-sa a accentuat importanța lor nu numai economică, dar și politică.

Presa înregistrează deasemeni cu satisfacție acceptarea invitației de a vizita Italia.

Limba noastră

„Pronumele ... de botez"

Să zicem și să scriem *apreciând, asociând, negociând,* sau *apreciind, asociind, negociind?*

Această întrebare mi-o face d. Marian Dragomirescu, funcționar la o societatea particulară. E „în conflict cu șeful societății în privința limbii române". Acesta îi poruncește să scrie *apreci-ând, asoci-ând, negoci-ând.* „Eu, zice d. Dragomirescu, susțin că aceste verbe se scriu la participiul prezent cu doi i".

„Șeful" nu e chiar atât de vinovat. Ii sar în ajutor gramaticele „noui", făcute după cele mai „moghearne" metode pedagogice: *ușor, ușor, că se tâmpește nația.* Așa, de pildă, în *Carte de limba română* pentru clasa III (clasa *trei?*) secundară, normală de băieți și fete (corect e de băeți și *de* fete, că școala nu e *de băeți și fete),* întocmită de o profesoară la un mare liceu din București, și de un profesor, tot la un mare liceu din București, stă scris: „Gerunziul se formează din rădăcina infinitivului și terminația *ând* pentru conjugările I, II, III, (iar *una, două, trei?*) și *ind* pentru conjugarea *IV (patru?)*".

După această regulă, fără nici o deosebire, e bine: *apreci-ând, asoci-ând, negoci-ând.*

Să deschidem însă *Gramatica* lui Alexandru Philippide. E scrisă acum cincizeci de ani. Dar e scrisă de profesorul, care știa și carte, și românește. Citim: „Când radicalul este terminat în vocală, participiul (prezent) sună *ind:* adiind, apropiind, descheind, înapoind, încoväind, împrăștiind, sfâșiind, înfoind, descuind. (pag. 125).

Prin urmare: *apreci-ind, asoci-ind, negoci-ind.*

Dar cine vrea să vorbească și să scrie românește, nu o limbă amestecată, să se lepede și de *apreci-ând* și de *apreci-ind* și de barbarul *a aprecia.* Să se folosească de verbul românesc *a prețui-prețuind,* din *preț,* lat. *pretium,* nu *precium.*

D. C. Marinescu, din Moreni, e la o societate de petrol. Intr'o zi, funcționarii acestei societăți „aproape toți funcționarii, unii dintre ei având și studii juridice", s'au apucat să discute care e înțelesul cuvintelor *numele* și *pronumele.* S'au format, îmi scrie d. C. Marinescu, două tabere: „unii susțineau într'un fel, alții într'alt fel. De exemplu: Popescu Gheorghe, eu am susținut că *Popescu* e numele de familie sau pronumele și *Gheorghe* este numele de botez sau numele. Dovada am făcut-o cu *Dicționarul Enciclopedic...* Alții însă au susținut contrariul" și au adus ca dovadă faptul că în buletinul de populație e scris: Numele de familie: Popescu. *Pronumele de botez:* Gheorghe. Și, peste acestea, un coleg care studiază dreptul afirmă că în dreptul civil și în cel comercial, se înțelege prin *nume,* numele de familie, iar prin *pronume* numele de botez. „Neputând lumina această discuție,... vă rog, în numele tuturor,... să arătați dvs. care este adevărul în această chestiune..."

E greu să „luminezi o discuție" în care se aduce drept dovadă buletinul populației cu *pronumele... de botez!* Dar să încercăm.

Mărginind înțelesul cuvântului *nume* la ce vrem să lămurim noi aci, zicem: *nume* e un cuvânt care arată o persoană.

La romani, *nomen* arăta familia. *Praenomen* (prae=inainte) era numele, care se dădea băeților, mai rar fetelor, a noua zi de la naștere.

In Evul mediu, numele de familie aproape au pierit. Nu se pomenea decât numele de botez, la care se adăoga numele părintelui sau al unei rude apropiate: Preda, feciorul Oancei; Arbanaș, nepotul Bărăscului; Rada, fata lui Vintilă. Ca în vremea lui Homer: Ahile, fiul lui Peleu; Agamemnon, nepotul lui Atreu; Clitemnestra, sora Elenei.

Azi întrebi:

— Cum te chiamă?
— Gheorghe.
— Și mai cum?
— Popescu.

Altul, mai desghetat, răspunde:
— Popescu Gheorghe

Vasăzică: Popescu Gheorghe e numele celui întrebat. Așa îl *chiamă.* Așa se numește. Acesta îi e *numele.*

Numele e dar numele de botez, ori cel de familie, și chiar amândouă împreună. *Pronumele* e *numai* numele de botez, care deosebește, în familie, pe un copil de celalt sau de ceilalți.

T. PISANI

Cancelarul Hitler, rostindu-și discursul, Vinerea trecută, la Reichenberg

INSTANTANEE TURISTICE

GENOVA

de RADU D. ROSETTI

Pentru un anume cerc bucureștean, un popas la Genova fără o vizită la consulul nostru Tomellini, care e și medicul legist al celui mai mare port al Italiei, nu se concepe

In ospitaliera lor casă de pe Circonvallazione di Mare, din via Aquarone 7, d. și d-na Tomellini primesc pe români, cu frățească dragoste. Nu se simt îndatorați din cauza postului onorific pe care-l ocupă soțul, ci pentrucă ne iubesc într'adevăr, d-na Tomellini fiind de origină română — Oițica noastră — una din fiicele maicii Smara, în publicistică Zoe Gârbea Tomellini

In tinerețea lui, consulul nostru, pe-atunci student, a venit cu asociația *Corda Fratres* să ne vadă țara, și din tot ce-a admirat, inima lui s'a lipit mai mult de țigăncușa cu ochi aprinși, tipul româncei brune dela noi, pe care și-a făcut-o tovarășe de viață.

Radu, flăcău frumos, azi medic și el la Genova, a fost produsul cel mai reușit al acestui amestec de sânge italo-român.

Desigur că ați citit cu toții interesantele articole publicate în cursul anilor și iscălite Zoe Gârbea Tomellini, în care talentata scriitoare informează publicul, în gazetele noastre, despre evenimentele din Italia. Acelaș lucru îi face d-sa, și tot de-atâta timp, în ziarele italiene, punând la curent pe cei din peninsulă, totdeauna cu aprecieri măgulitoare, cu întâmplările din regatul dela gurile Dunării.

Sunt nepreținute serviciile aduse țării noastre de această vrednică femee.

Tizul meu, d-rul Tomellini junior, a făcut studii cu perspectiva să ia într'o zi locul tatălui său, ca medic legist al orașului Genova.

A trebuit să-și schimbe specialitatea, fiindcă cu regimul ăsta fascist „nu mai e chip de mâncat o pâine"; au scăzut crimele și sinuciderile în așa proporție, că funcția medicală de auxiliar al Parchetului, aproape că trebue să fie desființată în Italia!

In inima orașului, lângă *Teatro Carlo Felice, Piazza Ferrari* e leită piața teatrului Național din București. Tot așa stau pe loc tineretul, ofițerii și pensionarii, împiedecând șirul compact al pietonilor ce înaintează leneș ca un fluviu pe secetă; și tot așa se adună protipendada la *Capurro* de peste drum, un fel de Capșa al nostru

„Apropos", știe vreun bucureștean că pieții teatrului Național, unde așteptau pe vremuri „muscalii cu cauciuc" îi zice.... de vreo douăzeci de ani, *Piața Unirii?* Intrebați pe oricine din capitala României Mari unde-i *Piața Unirii,* și va rămâne nedumerit. E știută de toți: *Piața Teatrului.* Puterea obiceiului a biruit.

De aici, din *Piazza Ferrari,* pornește la vale unica stradă de pe mapamond cu trotuare de mozaic, lucitoare oglindă pe-o distanță de un kilometru. Mă 'ndoesc că în mărețele palate d'imprejur calci pe-o pardoseală mai scumpă. E o specialitate a meșterilor genovezi.

De altfel splendoarea acestor palate, înșirate de-alungul străzilor *Balbi* și *Garibaldi,* pline cu tablouri și covoare rare, adunate de diferiți seniori și comercianți avuți, au făcut ca cetatea să fie numită *La Superba,* așa cum îi se zice și azi.

S'ar fi crezut că municipalitatea orașului acestuia luxos, și-a făcut toată datoria și nu mai avea ce să adaoge la măreția urbei, și totuși actualii gospodari au construit de-alungul mării, în direcția Roma, un cheu lung de câțiva kilometri — o nebunie de marmură, mozaic și verdeață — fără îndoială unic pe lume.

Bogăția balustradelor și florilor, precum și eleganța construcțiilor din preajmă, cu albastrul mișcător al mării din față, e tablou de feerie.

Ți se pare straniu să vezi circulând pe-aceste trotuare-oglinde și printre casele cu aspect grandios, oameni de condiție socială bună, lingând în mers înghețata așezată într'un colț de pezmete, cumpărată dela negustorii ce câștigă binișor cu acest produs național.

Nu c'am văzut și la noi asemenea spectacol, — asistăm noi la altele, mult mai „șocante" de sigur, — dar, în general, felul de-a fi al acestor frați îndepărtați, se aseamănă cu al nostru, într'un chip nebănuit. Mă găsesc la Genova aproape ca acasă.

Tot întrebând am dat în sfârșit de *Casa lui Cristof Columb,* așa de minusculă că acoperită cum e de edere, nu se mai vede.

Mă învârtesc de un ceas împrejurul ei fără să reușesc să mi-o indice cineva din apropiere. In cele din urmă întru să întreb la un negustor de vinuri.

(Continuare in pag. 2-a)